

§ 11**Beslut om etableringscentrum**

AMN 2020-0165-1.3

Arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att godkänna det stegvisa inrättandet av Etableringscentrum och överlämnar utredningen till kommunstyrelsen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att godkänna bilagd utredningsrapport om Etableringscentrum.

Ärendet

I stadens budget för 2019 gavs arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningar för inrättande av Etableringscentrum. Syftet var att öka nyanländas möjligheter till snabb förankring i arbets- och samhällslivet. I budgetuppdraget angavs att Etableringscentrum ska utgöra en gemensam ingång för nyanlända där samlad kompetens inom etableringsområdet tillhandahålls.

Med utgångspunkt i uppdraget genomförde förvaltningen, i samverkan med Arbetsförmedlingen samt berörda nämnder inom staden, en omfattande utredning som redovisas i sin helhet i utredningsrapporten ”Utredning om Etableringscentrum i Stockholm 2019” (bilaga 1).

Den samlade bedömningen från utredningens sida är att det finns en stor samsyn kring behovet av större samordning av arbetet med nyanlända samt att få bättre effektivitet i det rekryterande arbetet mot studier och jobb. Såväl representanter från staden, berörda myndigheter som nyanlända själva har lyft behovet av att utveckla ett holistiskt arbetssätt, snabbare arbetsprocesser, tätare samarbete mellan aktörerna och en sammanhållen planering med den nyanlända i centrum. Utredningen visar vidare på en stor samsyn vad gäller behovet av att samtliga nyanlända (såväl kommunanvisade som egenbosatta och deras anhöriga) erbjuds ett likställigt mottagande i staden.

När det gäller statliga aktörers medverkan vid Etableringscentrum konstaterade utredningen att detta är en angelägen fråga men att stora förändringar inom flera av de statliga myndigheterna gjorde det svårt att under 2019 slutföra utredningen i de delar som avsåg den statliga medverkan på Etableringscentrum.

Inom ramen för utredningen uppmanades arbetsmarknadsförvaltningen att undersöka möjligheter till finansiering av vissa delar av etableringscentrum med medel ur Europeiska Socialfonden

(ESF). Förvaltningen ansökte om medel och ansökan beviljades. Projektet, som gavs namnet ”Hållbar etablering”, drivs i samverkan med Arbetsförmedlingen och startade sin analysfas 2019. Våren 2020 går projektet i skarp drift.

Under 2020 har arbetsmarknadsförvaltningen, i samverkan med främst socialförvaltningen och Arbetsförmedlingen, fördjupat arbetet med de förslag som utredningen kom fram till under 2019. En viktig del i detta har varit att vidare undersöka förutsättningarna för statlig medverkan på Etableringscentrum.

Såväl Arbetsförmedlingen som Migrationsverket och Statens servicekontor är viktiga statliga aktörer inom etableringsområdet. Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för etableringen och huvudansvaret för att de nyanlända ska komma ut i arbete och studier. Deras medverkan har därför central betydelse för verksamheten på Etableringscentrum.

Arbetsförmedlingen finns med som samarbetspart och medverkar genom två arbetsförmedlare i projektet Hållbar etablering. Utöver det bedömer arbetsmarknadsförvaltningen att det i dagsläget inte finns förutsättningar till direkt medverkan från statliga myndigheter på Etableringscentrum i form av samlokaliserad personal. Däremot finns ett stort intresse att utveckla samverkansformer och positiv inställning till Etableringscentrum från de berörda statliga aktörerna.

Arbetsmarknadsförvaltningen har även under 2020 fördjupat samarbetet med socialnämndens verksamhet ”Intro Stockholm”. Där erbjuds idag mottagande för kommunanvisade nyanlända inklusive kvotflyktingar (ABO). Förvaltningen ser det därför som angeläget att Etableringscentrum fortsatt utvecklas i nära samverkan mellan arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden.

Arbetsmarknadsförvaltningens samlade bedömning är att det finns en stor grupp nyanlända som har behov av stadens insatser parallellt med Arbetsförmedlingens. Det gäller framför allt nyanlända som saknar gymnasieutbildning (47 procent av det totala antalet nyanlända).

Mot bakgrund av ovan föreslår arbetsmarknadsförvaltningen att arbetsmarknadsnämnden sammanför resurser och verksamheter som är riktade till nyanlända och även samlokaliserar sig med socialnämndens verksamhet Intro Stockholm till ett Etableringscentrum. Med detta som plattform, kan staden utveckla

samverkansformer med statliga aktörer utifrån deras förutsättningar. Såväl nyanlända som staden skulle gynnas av ett proaktivt, sammanhållet och holistiskt arbete under etableringstiden, att stadens insatser sammanförs och stärks i syfte att skapa effektiva arbetsprocesser. Etableringscentrum kan erbjuda ett tidigt, förebyggande, sammanhållet stöd och på så sätt främja nyanländas etablering på arbetsmarknaden och i samhället.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår stegvis införande av Etableringscentrum.

Genom ESF- projektet Hållbar etablering har ett första steg redan tagits. Ytterligare ett steg tas genom att projektet samlokaliseras med Intro Stockholm under våren 2020.

Som ett andra steg föreslås att arbetsmarknadsnämnden under 2021 sammanför delar av egna verksamheter, som är riktade till nyanlända, till Etableringscentrum. Verksamheten behöver då även stärkas med ytterligare funktioner som etableringskoordinatorer, samhällsvägledare, arbetsledning och administrativa tjänster samt med gemensamma lokaler med Intro Stockholm. Detta för att kunna ta emot även egenbosatta och anhöriga till nyanlända samt för att kunna erbjuda ett sammanhållet stöd. Under 2021 kan Etableringscentrum även vidareutveckla samverkansformer med de statliga aktörerna, civila samhället och Region Stockholm. Bland annat behöver nya samarbets- och kommunikationsformer utvecklas genom digitala kanaler såsom genom chatt och webbmöten.

I ett tredje steg år 2022 implementeras hela eller delar av projektet Hållbar etablering. Samverkan inom staden och med andra aktörer fördjupas och fortsatt fokus läggs på utveckling av digitaliserade arbetssätt.

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 8 april 2020.

Förslag till beslut

Ordföranden Karin Ernlund (C), ledamoten Andrea Hedin m.fl. (M), ledamoten Jessica Sjönell (L), samt ledamoten Magnus Runsten (MP) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordförande Salar Rashid (S), ledamoten Rashid Mohammed (V) och tjänstgörande ersättaren Farida al-Abani (Fi) framlade ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Ledamoten Martin Westmont (SD) framlade ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen till beslut mot varandra. Nämnden beslutade utan omröstning enligt ordföranden Karin Ernlund (C), ledamoten Andrea Hedin m.fl. (M), ledamoten Jessica Sjönell (L), samt ledamoten Magnus Runsten (MP) förslag till beslut.

Reservation

Vice ordförande Salar Rashid (S), ledamoten Rashid Mohammed (V) och tjänstgörande ersättaren Farida al-Abani (Fi) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar följande.

1. Ärendet om inrättande av etableringscentrum återremitteras till förvaltningen för komplettering.
2. Därutöver anför följande

Vi ställer oss positivt till insatser som görs för att stärka och påskynda nyanländas etablering.

Vi ser de goda intentioner med ärendet. Det finns dock ett par frågetecken som behöver utredas ordentligt innan beslut kan fattas om att inrätta ett etableringscentrum.

Idag har Arbetsförmedlingen det samordnande ansvaret för etableringen och huvudansvaret för att de nyanlända ska komma ut i arbete och studier. Deras medverkan har precis som förvaltningen skriver en central roll och betydelse. Arbetsförmedlingen finns idag med som samarbetspart och medverkar genom två arbetsförmedlare i projektet Hållbar etablering, men förvaltningen gör själva bedömningen att det i dagsläget inte finns några förutsättningar till direkt medverkan från statliga myndigheter på Etableringscentrum i form av samlokaliserad personal. Vilket göra att halva idén med samarbetet faller.

Som förslaget är utformad idag finns det stora risker att etableringscentrum kan skapa parallella strukturer och som försvårar för människor istället för att hjälpa dem. Istället för att skapa särlösningar är det mer effektivt att man använder sig av ordinarie verksamhet som finns till hands - så som inom vuxenutbildning, jobbtorg och Arbetsförmedlingens insatser.

Tanken att koppla Intro Stockholm är god samtidigt som det finns utmaningar som inte är utredda. Nyanländas kontakt med Intro

Stockholm är begränsad till deras första tid i staden. Det är de första veckorna som nyanlända som anvisas av Migrationsverket tar hjälp av Intro Stockholm för att komma i kontakt med myndigheter, ansöka om personnummer, ställa sig i bostadskö osv. Kopplingen mellan Intro Stockholm med deras initiala stöd och etableringscentrumet är inte klargjort. Inte heller hur etableringscentrumet ska få plats i Intro Stockholms fullbokade lokaler har besvarats. I kompletteringen av ärendet bör sådan information framgå.

Finansieringsmodellen för etableringscentrum är väldigt oklar. Den ska bedrivas inom och igenom projektform, vilket bygger in väldigt många risker gällande att kunna svara upp för kontinuiteten och långsiktighet i insatserna inom en verksamhet för en sårbar målgrupp som behöver samhällets stöd. Framför allt om tanken med beslutet om att inrätta ett etableringscentrum ska bära större delen av huvudansvaret för nyanländas etablering för stadens räkning. Därför vill vi att förvaltningen kompletterar ärendet med information om hur den långsiktiga finansieringen ser ut.

Vi vill understryka att vi ställer oss positiva till att staden utvecklar samverkansformer med berörda statliga aktörer och myndigheter som har till uppdrag att nå och arbeta med samma målgrupp – men att dessa samverkansformer bör fyllas med tydliga innehåll, mål och möjligheten till insatser som kan bidra och möjliggöra till nyanländas etablering på riktigt.

Till sist är det viktigt att komma ihåg att det finns inga skäl att hasta genom beslut innan frågetecknen har retts ut. För oss är det viktigt att när nämnden drar igång nya verksamheter ska det göras för att stärka det arbete som idag görs, att långsiktighet och evidens ligger som grund och möter de behov som innevanarna har.

Reservation

Ledamoten Martin Westmont (SD) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Förslag till beslut

1. Att föredragande borgarråds förslag avslås
2. Att därutöver anföra följande:

Det är arbetsförmedlingen som bär det övergripande ansvaret för att arbetslösa kommer i arbete.

Det är också arbetsförmedlingen som bär helhetsansvaret för att nyanlända kommer i egen försörjning. Av den huvudsakliga anledningen anser vi att behovet av ett etableringscentrum inte finns och att det inte heller är motiverat att lägga skattepengar på den här sortens åtgärder.

Det finns en överhängande risk att den arbetssökandes väg till arbete blir svårare med för många aktörer inblandade. Att en arbetssökande har flera olika handläggare och olika handlingsplaner är inte en garant för ett positiv resultat.

Idag verkar arbetsförmedlingen och även Jobbtorg Stockholm i Stockholms stad inom de områden som ett tilltänkt etableringscentrum skulle verka inom. Finns det brister i de insatser som nyanlända kan ta del av idag är det bättre att man ser över den verksamheten för att se om den på något sätt kan förbättras.